

פיתרון בחינת בגרות באזרחות 2 יח' 2011-06-18

- א. ציון: הזכות לחיים ולביטחון.
הסבר: חובת המדינה להגן על ביטחון אזרחיה ולאפשר להם לחיות בלי פחד מפני פגיעה פיזית.
נימוק: עישון סיגריות מסכן את בריאותם של המעשנים. מדינת ישראל מחויבת להזהיר את הציבור מפני סכנות אלו ע"י ציון אזהרה על גבי המוצר.
- ב. ציון: עקרון שלטון החוק.
הסבר: כל האזרחים ורשויות השלטון חייבים לציית לחוק הנחקק בהליך דמוקרטי.
נימוק: בקטע נטען כי יצרניות הסיגריות אמורות לפעול על פי החוק וכלליו. אם הם יעברו על החוק הם צפויים לעונשים קבועים בחוק.
- א. ציון: הכרעת הרוב.
הסבר: ההחלטות במדינה הדמוקרטית מתקבלות על פי דעתם של רוב המשתתפים בקבלת ההחלטה. המיעוט לא חייב זיית להכרעת הרוב במידה ויש בה פגיעה בזכויות האדם, האזרח והמיעוט.
נימוק: בעקבות הסכסוך הפנימי בין תושבי הצפון לדרום בסודאן, הוחלט לשאול את העם לדעתו באמצעות הצבעה. עם הסודני הכריע ברוב של 90 אחוז לחלק את סודאן לשתי מדינות.
התנאי הוא עצמאות (ריבונות).
ולתה של מדינה לקחת החלטות במדיניות הפנים והחוץ באופן חופשי.
ישבי דרום סודאן קבלו אפשרות להקים מדינה ריבונית, בתחום המגורים שלהם. המדינה החדשה תנוהל על פי שיקוליהם.
- אחריות ממשלתית - אחריות של הממשלה, בפני הכנסת, על פעולותיה והחלטותיה. בנוסף, כל שר בממשלה חייב לפעול ל-פי החלטות הממשלה שהתקבלו בה לאחר דיון והצבעה.
4. העדפה מתקנת - מתן יחס מועדף לתקופה מוגבלת לקבוצה שבעבר המדינה קיפחה, כדי לצמצם את הפער בין קבוצה זו לבין שאר האוכלוסייה על מנת שבעתיד יושג שוויון.
5. נקודות שוני בין הכרזת העצמאות לבין החלטה 181 (תוכנית החלוקה)
א. גבולות – תוכנית החלוקה מגדירה את גבולות המדינה
- בהכרזת העצמאות אין התייחסות לגבולות
או
ירושלים – בתוכנית החלוקה ירושלים תתקיים תחת שלטון בינלאומי בחסות האו"ם.
- בהכרזת העצמאות אין התייחסות לעיר ירושלים.
- נקודות דמיון:
א. חוקה – בשני המסמכים מצוין כי המדינות יכוננו חוקה
ב. בשני המסמכים מובטחות זכויות המיעוטים
ג. בשני המסמכים המשטר יהיה דמוקרטי
ד. בשני המסמכים מדובר במדינות לאום.
6. תפקידי בית המשפט המחוזי:
- פסיקה – בית המשפט דן בכל דבר שלא בסמכותו של בית משפט השלום
- ערעורים – בית המשפט המחוזי דן בערעורים (ערכאה שנייה), המגיעים מבית משפט השלום.
7. ביטוי להשתלבות הדרוזים במדינת ישראל – הדרוזים משרתים בצה"ל, מציינים לחוקי המדינה, לוקחים חלק בשרות הציבורי בכלל, לומדים במערכת החינוך הגבוהה.
ביטוי לייחודיות הדרוזים כקבוצה – הדרוזים חיים בכפרים נפרדים, מקיימים את מנהגי הדת הייחודיים להם ואת החגים הייחודיים לעדה הדרוזית, בנוסף קיימים בתי דין מיוחדים לדרוזים.

8. פקודה בלתי חוקית בעליל - מקרה קיצוני של חוק או צו הסותר בתוכנו את הערכים הבסיסיים של חברה מתוקנת, והוא בלתי מוסרי לחלוטין. על הפרט מוטלת חובה לא לציית לפקודה בלתי חוקית בעליל, והמצייתים לפקודה כגון זו יועמדו לדין. פקודה שכל אדם, גם מי שאינו משפטן, מבין שאין לציית לה, משום שהיא נוגדת את מצפוננו של כל אדם רגיל ("דגל שחור מתנוסס מעליה"). לדוגמה: טבח כפר קאסם. אחת מחובות האדם כאדם היא להימנע מפגיעה בזכויותיו של הזולת ובתוקף כך לשמור על ביטחוננו. צו בלתי חוקי בעליל מחייב פגיעה בביטחוננו או בכבודו של הזולת ולכן יש בו פגיעה בחובות האדם כאדם.

9. דמוקרטיה כצורת ממשל: המובן של הדמוקרטיה המתמקד במערכת הכללים, הפרוצדורות, הנהלים הטכניים שעל-פיהם מתנהל המשטר הדמוקרטי. בכך נכללים: האופן שבו הציבור מבטא את רצונו (בחירות, הכרעת רוב), האופן שבו מורכבים ופועלים מוסדות השלטון (שיטת הממשל, הפרדת רשויות, פעולת הרשויות), מערכת 'כללי המשחק' המחייבת במדינה (חוקים ואופן קבלתם ואכיפתם). הכנסת היא הרשות המחוקקת ותפקידה הוא לחוקק חוקים. כמו כן הכנסת היא הרשות המכוננת האחראית על כתיבת חוקה. במסגרת תפקידים אלה הכנסת קובעת את תפקידי רשויות השלטון. או הכנסת דנה בעניינים חשובים לציבור ועקרוניים במדינה, החלטותיה נלקחות במסגרת הצבעות המוכרעות בהצבעת רוב.

10. מדינת העם היהודי מדינה ציונית-חילונית. ישראל היא מדינתם של כל בני העם היהודי בארץ ובתפוצות. קיימות זיקה ומחויבות הדדית בין ישראל לתפוצות על בסיס של זהות לאומית משותפת. בישראל חקיקה המתייחסת לזיקה (לדוגמה: חוק ההסתדרות הציונית העולמית) זו ומוסדות המשותפים ליהודים בישראל ובתפוצות (לדוגמה: הסוכנות היהודית). הכותב תומך בגישה זו. הוא מעודד את הקשר בין מדינת ישראל לבין יהודים בעולם, הן מהזרם הקונסרבטיבי והן מהזרם הרפורמי. זאת על אף שהרבנות הראשית בישראל פועלת על פי הזרם האורתודוקסי. כמו כן הוא מצדד בכך שמדינת ישראל תשתף את יהודי התפוצות בהחלטות ודיונים עקרוניים במדינה, כמו לדוגמה, עניין הגירור. הנימוק המרכזי לעמדתו היא מחויבותם ודאגתם של יהודי התפוצות לקיומה של מדינת ישראל.

11. זהות מכלול של מרכיבים, חלקם שיוכיים, שהאדם "מביא" עימו מלידתו, כמו מוצא ומין וחלקם נרכשים וניתנים לשינוי כמו מקצוע, דת ואזרחות. הכותב מחזק בעמדתו את מרכיב הזהות הלאומי: הדגשת הקשר בין אדם לבין העם שאליו הוא משתייך.

1. עקרון הסובלנות הוא אימוץ התנהגות המכבדת כל אדם באשר הוא אדם. סובלת את דעותיו גם כאשר הן מעוררות זנגדות ואי נוחות. הכותב טוען כי יש לנהוג בסובלנות גם כלפי הזרמים השונים ביהדות הנפוצים בקרב יהדות התפוצות. יחס סובלני כלפיהם ביר את תחושות השייכות בינם לבין מדינת ישראל

1. ציון: דרג מנהלי

הסבר: הדרג המנהלי פקידותי פועל במשרדי הממשלה השונים, בחברות הממשלתיות ובכל הגופים הביצועיים השייכים לממשלה. הוא אחראי להוציא את מדיניות הממשלה והחלטותיה ואת חוקי הכנסת מן הכוח אחר הפועל. נימוק: בעלי תפקידים בכירים בשירות הציבורי ממונים על ידי הממשלה. הממשלה מסמיכה וועדה שתפקידה לבחון אם המועמדים ראויים לאיוש התפקיד.

1. ציון: הזכות להליך הוגן.

הסבר: אין להעניש אדם ללא משפט הוגן. מטרת הזכות היא להגן על האזרח מפני פגיעות לא מוצדקות במהלך העמדה לדין.

נימוק: לאדם הנתבע לדין יהיה תעמוד הגנה משפטית הולמת מצד לשכת עורכי הדין על מנת שיוכל לזכות לייצוג משפטי יבטיח לו משפט הוגן.

1. ציון: ביקורת בלתי פורמאלית-אמצעי תקשורת

הסבר: גופים המבקשים לבקר את השלטון מיוזמתם במטרה לשנות את מדיניות השלטון.

נימוק: אזרחי טוניסיה הצליחו להפיל את המשטר במדינתם באמצעות שימוש ברשתות החברתיות ויציאה להפגנות זוניות. הטוויטר והפייסבוק שימשו כלים לבקר את השלטון ואפשרו ליצור קשר בין מתנגדי המשטר.

1. הצגת העמדה: אני תומך בכך שמדינות לאום יקבעו את מדיניות ההגירה שלהן ויקלו על צאצאים של בני הלאום בקבלת אזרחות.

מוק 1 – קיימות מדינות לאום אתניות, שמטרתן היא ליצור בית לבני הלאום ולהוות בשבילם מקלט בעת הצורך.

מוק 2 – מדינות לאום אתניות רוצות לשמור על צביון האתני, מבחינת התרבות, הסמלים והשפה. לצורך כך הן יוצרות יקי הגירה המסייעים לשמור על רוב קבוע של בני הלאום האתני.

צגת עמדה: אני מתנגד לכך שמדינות לאום יקבעו את מדיניות ההגירה שלהן ויקלו על צאצאים של בני הלאום בקבלת אזרחות.

מוק 1 – במשטר הדמוקרטי קיים עיקרון השוויון. מדינה המקלה על קבוצה מסוימת להגר לשטחה פוגעת בזכות לשוויון של י קבוצות אחרות.

מוק 2 – הצאצאים לא מקיימים בהכרח את מנהגי הדת או התרבות של הלאום, ולכן בהעדפתם אין בהכרח שמירה על יוצת הרוב של הלאום במדינה.